

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De prudentia, qua est suste[n]tatrix, directrix, & moderatrix aliarum
virtutum, rationem rectificans. Cap. XXX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

& affectus. Intellectus, ut sciamus quid agere debeamus: affectus, ut ea, quae diligimus, agere valeamus. Unde omnis cogitationis origo, omnis delectationis scaturigo, & omnis linguae operisq; propago, consistit in corde. Si ergo fons cordis purus est & mundus, tunc & fluitus exiens ab eo. Quae puritatem Bernardus affectans, ait: O Domine, cur intermissi vilo tempore versari te in toto corde meo, te tota mente amplecti, in tua dulcedine delectari? Omnia interiora mea tunc vbi erant, quando tecum non erant? cum habeat in te omnis creatura, quicquid habet desiderabile, laudabile & delectabile. Nimirum cum omnia casta consilia, & alta suspiria, ac caelestia desideria de fonte puritatis emanant, sic & omnia suavia, dicitur Ambrosio: si non amas cordis puritatem, non gustabis Dei suavitatem. Vbi enim puritas, ibi Dei suauitas degustatur.

De prudentia, quae est sustentatrix, directrix, & moderatrix aliarum virtutum, rationem relictans. Cap. XXX.

Quintus meo in curribus Pharaonis assimilavi te amica mea.
Cant. 1. Quasi dicat: Exercitui meo, scilicet, Israelitico populo, ab exercitibus Pharaonis persecutionem passum, sed a me liberato, assimilavi te amica mea: quia sic te liberare paratus sum a diabolicis impugnationibus, & hu-

manis persecutionibus, tanquam amicam meam. Pro quo notandum, quod currus Pharaonis & exercitus, sunt omnia vitia & peccata, quae vocantur etiam in Euangelio daemonia, quibus utiq; deducit omnes impios ad inferos. Unde dicit alibi sponsa: *Anima mea conturbata est, propter quadrigas Aminadab.* Econtra vero, currus Dei sunt virtutes, quibus anima prouehitur ad superos: nimirum cum *currus Dei* dicitur, *decem millibus multiplex, millia laetantium*, scilicet Angelorum. Rotae vero currus Dei, sunt quatuor virtutes cardinales, quae sunt quaedam fundamenta primaria omnium virtutum moralium & intellectualium, etiam donorum & beatitudinum, ac fructuum Spiritus sancti. His ergo rotis in curru Dei vehuntur animae iustorum ad regna caelorum. Nam sicut populus Israeliticus currus Pharaonis fugiens & euadens, in deserto postmodum annis quadraginta multas sustinuit tentationes & persecutiones, ac tandem multos reges impugnans & deuincens, glorioso triumpho terram promissionis ingressus est: sic anima sancta peccatis omnibus fideliter renuntians, postmodum re-

Luce 11.

Cant. 6.

Psal. 97.

Currus Dei,
rotaeq; eius.

men inter homines velut inter serpentes habitans, tentationes ac persecutiones multiplices patitur: tandem verò feliciter de omnibus triumphans, promissam vitam æternam ad amplexum sponsi victoriosa conscendit. Inter has tamen virtutes cardinales, prudentia principatum obtinet: quia, ut dicitur 4. Regum, non solum est *curtus Isra-^{4. Reg. 2.} el*, sed etiam *auriga eius*. Hæc enim virtus prudentia, non solum est sustentatrix, præsertim aliarum virtutum intellectualium, sed etiam est directrix & moderatrix omnium aliarum virtutum, quia rectificat vim rationalem, conferens in omnibus veram discretionem: quæ non tam virtus est, quàm auriga virtutum. Nam prudentia, secundum Philosophum, est recta ratio agibilium. Dicitur enim prudens, quasi procul videns. Perspicax est enim, & incertorum prævidet casus. Hinc prudentia non solum est virtus, sed etiam quædam libra virtutum. Sicut enim actus & sermones suos, ita & mentis iram, ac omnes animi motus prudens examinat: nec solum, quod ante oculos situm est, sed etiam rerum exitus prudentia meretur. Magni profectò ingenij est futura cogitare, & ante constituere quid posset evenire, & quid agendum sit cum occurrerit. Veruntamen, secundum Tullium, nemo iustus ac prudens esse potest, qui mortem, vel dolorem, aut egestatè timeret, aut ea, quæ his contraria sunt, æquitati anteponit. Nam si callidiores æstimatores, præta quædam & areas quasdã tam magni æstimat, quia huic generi possessionum aliquis nocere non potest; quanti æstimanda est virtus, quæ nec eripi, nec surripi potest, quæ nec incendio, nec naufragio amittitur, quæ qui præditi sunt, soli diuites sunt. Soli enim possident fructuosas & sempiternas diuitias, soli quæ (quod est proprium diuitiarum, vel diuitum) rebus suis contenti sunt. Hinc dicit Horatius: *Non possidentem multa, vocabis rectè beatum: rectius occupat nomè beati, qui decorum muneribus scit sapienter vri, duramq; pauperem pati.* Et Seneca ad Lucilium: *Nemo (inquit) illorum, quos diuitiæ & honores in fastigio ponunt, magnus est. Quare ergo magnus videtur? Quia cum bali sua illum metiris & ponderas. Omnes enim hoc errore laboramus, quod neminem æstimamus id, quod est. Si vis ergo veram hominis æstimacionem metiri, inspicere nudum: deponat patrimonium, deponat honores, & alia fortunæ mendacia, corpus etiam ipsum exuat, & animum intuerè, qualis sit & quantus, alieno an suo magnus.* Ad maiore autem evidentriã virtutis prudentiæ sciendũ secundum sanctum Thomam 2. 2. quod tres sunt actus prudentiæ. ^{Prudentiæ actus tres.}

est bene consiliari. Consilium autem est de his, quae sunt per nos agenda propter finem. Unde dicit Seneca: Tunc aduoca tibi consilia salutaria, cum vitæ prosperitas tibi arridet. Tunc enim te quasi in lubrico retinebis & sistes. Secundus actus est bene iudicare de inuentis, & eligere: quæ electio præsupponit consilium: Est enim appetitus præconsiliari, ut dicitur lib. 3. Ethicorum. Et Seneca. Propone animo tuo bona & mala; illa, ut sustinere possis; ista, ut moderari. Prudens homo nunquam marcescit orio: aliquando quidem animum remissum habet, sed solutum nunquam. Tertius actus eius est præcipere: qui scilicet actus consistit in applicatione consiliorum & iudicatorum ad opus. De quo dicit Isidorus: Nihil iuuat, quod inter bonum & malum sensu prudentiori discernimus, nisi opere & mala cognita caueamus, & bona neglecta efficaciter impleamus. Verus enim prudens tarda accelerat, perplexa expedit, dura mollit, aspera lenit, ardua exæquat. Scit enim prudens, quid qua via debet aggredi. Et quia tertius actus prudentiæ fini rationis practicæ propinquior est, ideo principalior actus est rationis practicæ, ac per consequens ipsius prudentiæ. Nam & mali bene consiliantur, & rectè iudicant, etiam de his, quæ pertinent ad totam vitam, sed non perfectè, quia consilium non perducunt ad effectum. Vera autem & perfecta prudentia ad bonum finem totius vitæ bene consiliatur, & rectè iudicat, efficaciterque deduci præcipit ad effectum. Quæ sicut in peccatoribus esse non potest, sic nec iustus deesse potest, licet sint simplices & iuvenes. Quamuis enim alieno consilio dirigi indigent in hoc tamen sibi ipsis consulere sciunt, si gratiam habent quod aliorum consilia requirant, & à malis consilia bona discernant. Unde omnibus gratiam habentibus, industria sufficiens tribuitur ad ea, quæ sunt de necessitate salutis, utpote quos *vnctio docet de omnibus*. Hinc etiam Macrobius inter partes prudentiæ ponit docilitatem, quia prudentia consistit circa particularia operabilia: in quibus cum sint quasi infinitæ diuersitates, non possunt ab vno homine sufficienter omnia considerari, nec etiam per modicum tempus, sed per temporis diuturnitatem, & ideo in his maxime, quæ pertinent ad prudentiam, quis indiget ab alijs erudiri, & præcipue à senibus, qui consilia circa fines operabilium adepti sunt. Hinc dicitur in lib. Prouerborum: *Ne mentaris prudentia tua*. Sed, ut dicit Ecclesiasticus, *in multitudine presbyterorum, id est, seniorum, prudentium sta, & sapientia illorum coniungere*. Nullus enim in his, quæ subsunt prudentiæ, quantumcūque capax fuerit,

1. Ioh. 2.
Docilitas.

Prouer. 9.
Ecclef. 6

facit, sibi ipsi sufficit, quātum ad omnia. Et loquimur hic de prudentia, prout est virtus politica, cuius est ad rationis normam, quæ cogitata & egit, vniuersa dirigere, ac nihil prater rectum velle vel facere. Facit enim hominem in omnibus rationabiliter operari, & cum hominibus conuersari. De qua dicit Seneca: Quisquis prudentiam sequi desideras, tunc per rationem recte viues, si omnia prius astimes & perpendentes, nihil tibi subitum fit, sed totum ante prospicias. Nam qui prudens est, nunquam dicit: Non putauit id fieri, quia non dubitat, sed expectat: non suspicatur, sed cauet.

Denique, triplex distinguitur prudentia. Prima dicitur cordis, quæ consistit in recognitione præteritorum, dispositione præsentium, & prouisione futurorum. De qua dicitur in Deuteronomio: *Gens id est, que consilio est, & sine prudentia: vrinam sapient, & intelligerent, ac nominissima prouiderent.* Secunda dicitur prudentia oris, quæ consistit in moderatione sermonum, iuxta illud Prouerbiorum: *Qui moderatur labia sua, prudentissimus est.* Prudentia namque, secundum Augustinū, est amor, ea quibus adiuuatur, ab eis, quibus impeditur, sagaciter eligens. Tertia dicitur prudentia operis, quæ consistit, secundum Tullium, in fuga mali, & in electione boni. Quia, secundum Isidorum, prudentia est docta à gratia, vitare studens contraria iustitiæ propter iustitiam. Et cautior est in discretione vitiorum, speciem virtutum præferentium.

Prudentia

triplex.

Deut. 32.

Prou. 10.

Prudentie partes sunt, Memoria, Intelligentia, Prouidentia: & de Discretione, que summè necessaria est in agendis, cauendis, sustinendis, & discernendis.

Cap. XXXI.

Quātum meo in curribus Pharaonis assimilauit te amica mea. Prosequendo de prudentia, prout est virtus politica, sciendum quod ipsa regere habet cæteras virtutes in actionibus suis, secundum omnes partes Philosophiæ moralis, quæ sunt Ethica, quæ scilicet mores instruit, quod ad seipsum: & monastica vel œconomica, quæ familiam disponit: ac politica, quæ vrbes & regna disponit, & regit. Et de his tribus dicit Seneca inter alia: Si prudentiam amplecteris, vbique idem eris, & prout rerum & temporum varietas exigit, te accommodes temporis, nec te in aliquibus mutes, sed potius aptes: sicut est manus eadem, & cum in pal-

Cc

mam